

Analysis of Elementary School Pre-service Teachers for Several Variables

Barış ÇETİN¹

ABSTRACT: The study aims to explain the personal information of pre-service teachers and their reasons for selecting the teaching profession at university. The study has been conducted on elementary education pre-service teachers at Canakkale Onsekiz Mart University in the spring term of the academic year 2008-2009. The research group consisted of 921 females and 323 males, with a total of 1244 pre-service teachers. The findings are as follows: Female pre-service teachers preferred their current departments among their first eight preferences during the university placement. Types of school from which pre-service teachers graduated are general high school, super (foreign language intensive) high school, and Anatolian high school, vocational high school for girls, and teacher high school. Pre-service teachers' reasons for choosing their current department are enjoying teaching, having an employment guarantee, teaching being their ideal occupation and the examination system of OSYM (Student Selection and Placement Center).

Keywords: Teaching profession, characteristics of pre-service teachers, department of elementary education.

SUMMARY

Purpose and Importance: The purpose of this research is to determine the demographic characteristics of pre-service teachers and the reasons why they prefer their current department, and to state the order of their preferences during the university placement.

Methodology: Survey research method was used in this study since it aimed to determine the demographical properties of pre-service teachers and their reasons for choosing the teaching profession.

Findings: Most of the pre-service teachers studying in the departments of classroom teaching, preschool teaching, and science and technology education are female. The number of female and male pre-service teachers in the department of social sciences teaching was rather close to each other. The families of pre-service teachers substantially have a monthly income of 601-1800-TL. Pre-service teachers have been living in district, city center, metropolitan, village, and town. 54% of the pre-service teachers preferred their current department among their first eight preferences during university placement. Pre-service teachers stated the profession of their fathers as worker, civil servant, teacher, other and retired and of their mothers as worker, civil servant, teacher, other and housewife.

Discussion and Conclusions: Pre-service teachers' preferences during university placement differ in terms of gender and departments: 73,3% of females and 26,7% of males prefer the department of classroom teaching, 87,7% of females and 12,3% of males in pre-school teaching, 68,3% of females and 31,7% of males in science education, and 53,0% of females and 47,0% of males in social sciences teaching department. These results show that most of the individuals who preferred the teaching profession are female. Pre-service teachers have been living in districts, city centers, metropolitans, villages, and towns. It has been stated that 34, 6% of pre-service teachers live in districts, 33,8% of them in city centers, 13,7% of them in metropolitans, 11,8% of them in villages and 6,1% of them in towns. These results show that pre-service teachers have been living in a district, province, metropolitan, village and town respectively. Pre-service teachers stated their types of school as general high school, super (foreign language intensive) high school and Anatolian high school, vocational high school for girls, and teacher high school. The research of Özsoy et al. (2010) has similar results with this study. They stated that 41,6% of pre-service teachers graduated from a general high school, %22,6 of them from Anatolian high school, 21,3% of them from foreign language intensive high school, and 10,8% of them from Anatolian teacher high school. Pre-service teachers described their reasons for choosing their current field of study as enjoying teaching, having an employment guarantee, teaching being their ideal occupation, and the examination system of OSYM (Student Selection and Placement Center). There are some other research results supporting this finding. In Erkan et al.'s study (2002), students in the department of pre-school teaching stated their reasons for choosing their study of field as enjoying teaching with a ratio of 26, 4% and available job opportunity with a ratio of 18,0%.

¹ Assist. Prof. Dr., Çanakkale 18 Mart University, Educational Faculty, Department of Elementary Education, bcetin@comu.edu.tr

İlköğretim Öğretmen Adaylarının Profillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Barış ÇETİN²

ÖZ: Araştırma, öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini ve ÖSS’de öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Çalışma 2008–2009 akademik yılı bahar döneminde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği, Okul öncesi Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 921 kız ve 323 erkek toplam 1244 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçları şunlardır: Kız öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla oranda, yerleştirme tercihlerinin ilk sekiz sıralık kısmında şu an öğrenim gördükleri bölümü tercih etmişlerdir. Öğretmen adayları şu an öğrenim gördükleri alanları yerleştirme tercihlerinde % 54 ve üst ilk sekiz arasında tercih etmişlerdir. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü genel lise, süper lise ve anadolu lisesi, kız meslek lisesi, öğretmen lisesidir. Öğretmen adaylarının alanlarını seçme nedenleri; “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı” “iş garantisi olmasından dolayı”, “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” öğrenim gördükleri alanlarını seçmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik mesleği, öğretmen adayının özellikleri, İlköğretim Bölümü.

GİRİŞ

Eğitim ailede başlar okullarda planlı ve programlı bir hal alarak devam eder. İlköğretim döneminde öğretmenler tarafından çocuğa, alışkanlıklar, bilgi, beceri ve tutumlar kazandırılmaktadır. Bu dönemde öğretmenlerinin verdikleri eğitim büyük önem teşkil etmektedir. Ertürk (1998), eğitimi bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranış değişimi meydana getirme süreci olarak tanımlar. Küçükahmet’e (2006) göre, bir toplumda eğitimin en genel amacı o toplumun bireylerini topluma faydalı hale getirmektir. Çocuğun yetişmesinden resmen sorumlu olan eğitim kurumu okuldur, kişi de öğretmendir. Bir ülkede yeni nesilleri ve ülkenin ihtiyacı olan insan gücünün yetişmesinden, eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmen sorumludur.

Şişman’a (2008) göre, eğitim sisteminin başlıca öğelerini, öğrenciler, öğretmenler, eğitim programları, yöneticiler, eğitim uzmanları, eğitim teknolojisi, fiziki ve finansal kaynaklar oluşturur. Eğitim sistemi içerisinde öğretmen, en temel öğedir. Eğitim niteliği ve kalitesi de büyük ölçüde öğretmenlerin niteliğiyle doğru orantılıdır. Bu bakımdan eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin, gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet içinde, iyi bir biçimde yetiştirilmesi, öğretmenlerin kendilerini sürekli geliştirmesi, eğitim hizmetlerinin kalitesinin artırılması yönünden önem taşımaktadır.

Ada, Ünal’a (2007: 160) göre, öğretmenlik mesleğinin yasal tanımı, 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun, 43’üncü maddesinde yapılmıştır. “Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir” şeklinde tanımlanmıştır.

Zembat’a (2007) göre, öğretmen, kendini geliştiren, bilgiyi en iyi şekilde aktaran, yaşadığı kültürün özelliklerini ve yaşadığı çağın gereklerini dikkate alarak öğrencilerini eğiten, yönlendiren, destekleyen en etkin kişidir. Öğretmen, yalnız bilgi veren kişi değildir, düşünsel tutumları, duygusal tepkileri ve çeşitli alışkanlıkları ile öğrencilerine model olan ve onların gelişiminde etkili olan kişidir. Bilen’e (1999) göre, öğretme işinin temel sorumlusu öğretmendir. Öğretmenin görevi eğitimsel yaşantıları düzenlemek ve düzenlenen çevrede örnek oluşturacak biçimde yer almaktır. Öğretmenin, hem çevreyi

² Yrd. Doç. Dr. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, bcetin@comu.edu.tr.

düzenleme, hem de çevrenin bir parçası olarak davranmasını gereklidir. Öğretmenin değerleri, tutumları, deneyimleri, öğrencilerini, toplumu, kendi meslekî geleceğini ve meslektaşlarını etkiler ve doğal olarak onlardan da etkilenecek kişisel ve meslekî varlığını biçimlendirir.

Kavcar (1999; Akt.:Yıldız ve Erdoğan, 2007), öğretmen yetiştirmede geçmişten günümüze kadar yaşanan en önemli sorunun, nitelikli öğretmen yetiştirme sorunu olduğunu dile getirmektedir. Nitelikli ve başarılı öğretmen yetiştirmek için her şeyden önce nitelikli adaylar gerekir. Öğretmenlik mesleği için nitelikli ve gerçekten öğretmen olmak isteyen adayların seçilmesi hem öğretmenlik mesleğinin saygınlığının artırılmasında hem de başarılı öğretmenler yetiştirilmesinde oldukça önemlidir.

Demirel (2006), çağdaş bir öğretmenin sahip olduğu ve göstermesi gereken nitelikleri temelde iki ana grupta toplamaktadır. Bunlar, kişisel ve meslekî niteliklerdir. Öğretmenin kişisel nitelikleri: güdüleyicilik, başarıya odaklanmışlık, profesyonellik olmak üzere üç ana grupta; mesleki nitelikleri ise, öğretim etkinliklerini planlama, öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma, etkili iletişim kurma, sınıfı yönetme, zamanı etkili kullanma, öğretmenleri değerlendirme, rehberlik yapma olmak üzere de yedi ana grupta toplanabilir. “Ergün ve diğ.,(1999)” öğretmenlerin kişisel niteliklerinin eğitimin etkililiğinde ve verimliliğinde önemli rolü vardır. Öğrencilerin okula ve derse yönelik tutumlarının şekillenmesinde öğretmenlerin kişisel nitelikleri etkili olur. Öğretmenlerin kişisel nitelikleri öğrencilerde sevgi, saygı ve yaklaşma yaratabileceği gibi endişe, korku ve uzaklaşma da yaratabilir. Oktay’a (1991) göre, sabırlı, bilgili, hoşgörülü ve yaptığı işi sevme özelliklerinin bütün öğretmenlerde bulunması gereken özellikler olduğu söylenebilir. Öğrencilerini sevmeyen, meslektaşlarıyla iyi ilişkiler kuramayan, kişisel problemlerini sınıfa ve okula taşıyan öğretmenlerin başarılı olma şanslarının az olacağı söylenebilir.

Öğretmen adaylarının kişilik özellikleri, öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri onun hizmet içi eğitimde ve hizmet öncesi eğitimde başarılarını etkilenmektedir. Öğretmenlik mesleğini severek seçen öğretmen öğrencilere karşı daha sabırlı davranır ve öğrencilerin sınıf ortamında öğrenmelerine daha fazla olumlu katkı sağlar. Öğrencilerin olumlu kişilik gelişmesine daha fazla katkı sağlar.

“Ergün ve diğ.,(1999)” Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan on ayrı araştırmanın sekizinde “çocukları sevme ve onlarla ilgilenme” öğretmenlik mesleğini seçmede en önemli üç faktörden biri olarak ortaya çıkmıştır. Gök, Okçabol’a (1998) göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin, % 60’sı erkek, % 40 ı kadın; % 30’u il merkezi, % 35’i ilçe ve % 26’sı da köy doğumludur. Öğretmenlerin % 45 ‘i genel lise, % 19 öğretmen lisesi, % 15 meslek lisesi mezunları, % 2 imam hatip lisesi mezunu olduklarını tespit etmişlerdir. Öğretmenlerin % 46’sı öğretmenlik mesleğini isteyerek/severek girdikleri, % 17’si zorunlu, % 7’si rastlantı sonucu bu alana girme; % 6 ‘sı ÖSYM sıralamasına göre kendilerine bu alanda yer bulma; % 5’i ideal buldukları için bilerek bu alanı seçmişlerdir. Öğretmenlerin babalarının % 42’si ilköğretim mezunu; % 10.7’si okumaz-yazmaz; % 9.7’si ortaokul; % 10’u lise mezunlardır. Öğretmenlerin annelerinin %38’i okumaz-yazmaz; % 35 ilköğretim; % 17’si okur-yazar; % 4 ‘ü ortaokul; % 3.5’i lise mezunu olduklarını saptamışlardır.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini araştıran çalışmalar sınırlı sayıdadır. Her yıl eğitim fakültelerine yeni öğretmen adayları alınmaktadır. Bundan dolayı öğretmen adaylarının özellikleri farklılık göstermektedir. Eğitim fakültesine gelen öğretmen adaylarının yıllara göre öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri ve demografik özelliklerinin değişip değişmediğinin bilinmesi gerekir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının demografik özellikleri, yüksek öğretime yerleştirilme tercihlerinde öğrenim gördükleri anabilim dalını seçme nedenleri ve öğrenim gördüğü alanın tercih sıralamasını ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Bu çalışmada öğretmen adaylarının demografik özellikleri ve öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerini belirlemeye çalışıldığı için tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2008–2009 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı; Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim dalı; Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören 1, 2, 3. ve 4.sınıf öğrencilerden rastgele seçilen 921 kız ve 323 erkek toplam 1244 öğretmen adayından oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Bu ankette, öğrencilerin cinsiyetleri, öğrenim gördükleri sınıflar, öğrenim görülen anabilim dalı, öğrenim türü, mezun olunan lise türü, yaşam yeri, öğrenim görülen anabilim dalının ÖSS tercih sıralaması, öğrenim görülen anabilim dalı tercih nedenleri, anne ve babalarının meslekleri, ailelerinin aylık gelirlerini içeren soruları bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Anket, 2008–2009 bahar dönemi mayıs ayında Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen veriler, betimsel istatistik kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler ile frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1’de görüldüğü üzere, Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim görenlerin % 73.32’si kız ve % 26.7’si erkek öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Okul Öncesi Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim görenlerin % 87.72’si kız ve % 12.3’ü erkek öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim görenlerin % 68.3’ ü kız ve % 31.7’si erkek öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim görenlerin ise % 53’ü kız ve % 47’si erkek öğretmen adaylarından oluşmaktadır.

Tablo 1. Öğretmen adaylarının cinsiyet durumu ve anabilim dalı durumuna göre dağılımı

Cinsiyet		Sınıf Öğretmenliği	Okul Öncesi Öğretmenliği	Fen Bilgisi Öğretmenliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Toplam
Kız	f	404	277	179	61	921
	%	73.3%	87.7%	68.3%	53.0%	74.0%
Erkek	f	147	39	83	54	323
	%	26.7%	12.3%	31.7%	47.0%	26.0%
Toplam	f	551	316	262	115	1244
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 2’de görüldüğü üzere, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 15.8’i, 0–600 arası; % 42.4’ ü 601–1200 arası, aylık gelire sahiptir.

Okul öncesi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 14.3’ü 0–600 arası, % 43.5’i 601–1200 arası aylık gelire sahiptir.

Fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları % 14.5'i 0–600 arası; % 39.1' i 601–1200 arası aylık gelire sahiptir.

Sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları % 21.22' si 0–600 arası; % 49.62'si 601–1200 arası aylık gelire sahiptir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının ailelerinin aylık gelir ve öğrenim gördükleri anabilim dalı durumuna göre dağılımı

Aylık Gelir Grupları		Sınıf Öğretmenliği	Okul Öncesi Öğretmenliği	Fen Bilgisi Öğretmenliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Toplam
0–600 arası	f	85	44	37	24	190
	%	15.8%	14.3%	14.5%	21.2%	15.6%
601–1200 arası	f	228	134	100	56	518
	%	42.4%	43.5%	39.1%	49.6%	42.6%
1201–1800 arası	f	146	89	79	25	339
	%	27.1%	28.9%	30.9%	22.1%	27.9%
1801–2400 arası	f	53	31	31	3	118
	%	9.9%	10.1%	12.1%	2.7%	9.7%
2401- üstü	f	26	10	9	5	50
	%	4.8%	3.2%	3.5%	4.4%	4.1%
Toplam	f	538	308	256	113	1215
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 3. Öğretmen adaylarının öss alanlarını tercih sıralaması ve yaşadıkları yere göre dağılımı

Yaşam Yerleri		Büyükşehir Merkezi	İl Merkezi	İlçe	Kasaba/Belde	Köy	Toplam
1–4 arası	f	94	115	144	26	39	418
	%	32.2%	38.7%	31.5%	34.2%	33.6%	33.8%
5–8 arası	f	76	73	115	17	23	304
	%	26.0%	24.6%	25.2%	22.4%	19.8%	24.6%
9–12 arası	f	59	48	78	16	21	222
	%	20.2%	16.2%	17.1%	21.1%	18.1%	17.9%
13–16 arası	f	37	32	59	8	16	152
	%	12.7%	10.8%	12.9%	10.5%	13.8%	12.3%
17–20 arası	f	15	17	43	9	9	93
	%	5.1%	5.7%	9.4%	11.8%	7.8%	7.5%
21–24 arası	f	11	12	18	0	8	49
	%	3.8%	4.0%	3.9%	.0%	6.9%	4.0%
Toplam	f	292	297	457	76	116	1238
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 3'te görüldüğü üzere, büyükşehir merkezinde yaşayan öğretmen adaylarının % 32.2'si 1–4 arası, % 26.0'si 5–8 arası, % 20.2'si ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

İl merkezinde yaşayan öğretmen adaylarının % 38.7'si 1–4 arası, % 24.6'si 5–8 arası, % 16.2'si ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

İlçede yaşayan öğretmen adaylarının % 31.5'i 1–4 arası, % 25.2'si 5–8 arası, % 17.1'i ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Kasaba/Belde yaşayan öğretmen adaylarının % 34.2'si 1–4 arası, % 22.4'ü 5–8 arası, % 21.1'i ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Köyde yaşayan öğrencilerin% 33.6'sı 1-4 arası, % 19.8'i 5-8 arası, % 18.1'i ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının öss tercih sıralaması ve öğrenim gördükleri anabilim dalına göre dağılımı

Aylık Gelir Grupları		Sınıf Öğretmenliği	Okul Öncesi Öğretmenliği	Fen Bilgisi Öğretmenliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Toplam
1-4 arası	f	166	141	82	30	419
	%	30.2%	44.8%	31.3%	26.3%	33.8%
5-8 arası	f	133	74	65	33	305
	%	24.2%	23.5%	24.8%	28.9%	24.6%
9-12 arası	f	110	40	49	23	222
	%	20.0%	12.7%	18.7%	20.2%	17.9%
13-16 arası	f	75	22	39	16	152
	%	13.7%	7.0%	14.9%	14.0%	12.3%
17-20 arası	f	44	21	21	7	93
	%	8.0%	6.7%	8.0%	6.1%	7.5%
21-24 arası	f	21	17	6	5	49
	%	3.8%	5.4%	2.3%	4.4%	4.0%
Toplam	f	549	315	262	114	1240
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 4'te görüldüğü üzere, Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 30.2' si 1-4 arası, % 24.2'si 5-8 arası, % 20.0' ı 9-12 arası, % 13.7' si 13-16 arası, % 8.0' ı 17-20 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 44.8' i 1-4 arası, % 23.5' i 5-8 arası, % 12.7' si 9-12 arası, %7.0' ı 13-16 arası, % 6.7' si 17-20 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının babalarının meslekleri ve öss'de alanlarını tercih sıralamasına göre dağılımı

Meslekler		1-4 arası	5-8 Arası	9-12 Arası	13-16 arası	17-20 arası	21-24 arası	Toplam
İşçi	f	106	89	53	37	30	20	335
	%	25.7%	29.5%	24.0%	24.8%	32.6%	40.8%	27.3%
Memur	f	68	50	27	27	14	9	195
	%	16.5%	16.6%	12.2%	18.1%	15.2%	18.4%	15.9%
Öğretmen	f	32	16	17	15	3	1	84
	%	7.7%	5.3%	7.7%	10.1%	3.3%	2.0%	6.9%
Mühendis/Mimar	f	5	7	2	2	1	0	17
	%	1.2%	2.3%	.9%	1.3%	1.1%	.0%	1.4%
Bankacı/Finans/Muhasebe	f	4	8	5	4	0	0	21
	%	1.0%	2.6%	2.3%	2.7%	.0%	.0%	1.7%
Avukat/Hakim/Savcı	f	0	0	1	0	0	0	1
	%	.0%	.0%	.5%	.0%	.0%	.0%	.1%
Doktor/Dış Hekimi/Eczacı	f	2	0	1	1	0	0	4
	%	.5%	.0%	.5%	.7%	.0%	.0%	.3%
Askeri Personel	f	8	2	4	3	3	1	21
	%	1.9%	.7%	1.8%	2.0%	3.3%	2.0%	1.7%
Akademik Personel	f	0	0	2	0	1	0	3
	%	.0%	.0%	.9%	.0%	1.1%	.0%	.2%
Diğer	f	75	57	42	22	18	9	223
	%	18.2%	18.9%	19.0%	14.8%	19.6%	18.4%	18.2%
Emekli	f	37	30	23	12	10	5	117
	%	9.0%	9.9%	10.4%	8.1%	10.9%	10.2%	9.5%
Esnaf	f	31	9	13	9	5	1	68
	%	7.5%	3.0%	5.9%	6.0%	5.4%	2.0%	5.5%
Çiftçi	f	29	16	16	10	5	2	78
	%	7.0%	5.3%	7.2%	6.7%	5.4%	4.1%	6.4%
Şöfer	f	0	4	4	5	0	0	13
	%	.0%	1.3%	1.8%	3.4%	.0%	.0%	1.1%
Serbest Meslek	f	11	9	8	1	0	1	30
	%	2.7%	3.0%	3.6%	.7%	.0%	2.0%	2.4%
Ticaret	f	1	3	1	0	0	0	5
	%	.2%	1.0%	.5%	.0%	.0%	.0%	.4%
Vefat	f	2	1	0	1	0	0	4
	%	.5%	.3%	.0%	.7%	.0%	.0%	.3%
İşsiz	f	1	1	1	0	0	0	3
	%	.2%	.3%	.5%	.0%	.0%	.0%	.2%
Müteahhit/İş adamı	f	1	0	1	0	2	0	4
	%	.2%	.0%	.5%	.0%	2.2%	.0%	.3%
Toplam		413	302	221	149	92	49	1226
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 31.3' ü 1-4 arası, % 24.8' i 5-8 arası, % 18.7' si 9-12 arası, % 14.9' u 13-16 arası, % 8.0' ı 17-20 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Soysa Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 26.3' ü 1-4 arası, % 28.9' u 5-8 arası, % 20.2 si 9-12 arası % 14.0' ü 13-16 arası, % 6.1' i 17-20 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmişlerdir.

Tablo 5'te görüldüğü üzere, 1–4 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adayların babalarının % 25.7' sinin "işçi", % 16.5' inin memur, % 7.7' sinin öğretmen, % 18.2' sinin diğer, % 9.02 unun emekli oldukları görülmektedir.

5–8 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adaylarının babalarının % 29.5' inin "işçi", % 16.6' inin memur, % 5.3' ünün öğretmen, % 18.9' unun diğer, % 9.9' unun emekli oldukları görülmektedir.

9–12 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adaylarının babalarının % 24.0' ünün "işçi", % 12.2' sinin memur, % 7.7' sinin öğretmen, % 19.0' unun diğer, % 10.4' ünün emekli oldukları görülmektedir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının annelerinin meslekleri ve ÖSS'de alanlarını tercih sıralamasına göre dağılımı

Meslekler		1–4 arası	5–8 Arası	9–12 Arası	13–16 arası	17–20 arası	21–24 arası	Toplam
İşçi	f	34	16	6	7	4	4	71
	%	8.5%	5.5%	2.8%	4.9%	4.5%	8.2%	6.0%
Memur	f	18	15	9	5	1	2	50
	%	4.5%	5.1%	4.2%	3.5%	1.1%	4.1%	4.2%
Öğretmen	f	15	11	9	7	3	0	45
	%	3.8%	3.8%	4.2%	4.9%	3.4%	.0%	3.8%
Mühendis/Mimar	f	2	1	0	0	0	0	3
	%	.5%	.3%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
Bankacı/Finans/Muhasebe	f	0	1	1	1	0	0	3
	%	.0%	.3%	.5%	.7%	.0%	.0%	.3%
Avukat/Hakim/Savcı	f	0	2	0	0	0	0	2
	%	.0%	.7%	.0%	.0%	.0%	.0%	.2%
Doktor/Dış Hekimi/Eczacı	f	1	0	1	0	0	0	2
	%	.3%	.0%	.5%	.0%	.0%	.0%	.2%
Diğer	f	142	98	74	49	37	17	417
	%	35.5%	33.6%	34.7%	34.0%	41.6%	34.7%	35.1%
Ev Hanımı	f	173	133	104	67	41	25	543
	%	43.3%	45.5%	48.8%	46.5%	46.1%	51.0%	45.7%
Emekli	f	11	13	8	3	2	1	38
	%	2.8%	4.5%	3.8%	2.1%	2.2%	2.0%	3.2%
Hemşire	f	1	0	0	1	0	0	2
	%	.3%	.0%	.0%	.7%	.0%	.0%	.2%
Esnaf	f	1	2	1	0	1	0	5
	%	.3%	.7%	.5%	.0%	1.1%	.0%	.4%
Çiftçi	f	1	0	0	3	0	0	4
	%	.3%	.0%	.0%	2.1%	.0%	.0%	.3%
Serbest Meslek	f	1	0	0	1	0	0	2
	%	.3%	.0%	.0%	.7%	.0%	.0%	.2%
Toplam	f	400	292	213	144	89	49	1187
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 6'da görüldüğü üzere, 1–4 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adaylarının annelerinin % 8.5' inin "işçi", % 4.5' inin memur, % 3.8' inin öğretmen, % 35.5' inin diğer, % 43.3' ünün ev hanımı oldukları görülmektedir.

5–8 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adaylarının annelerinin % 5.5' inin "işçi", % 5.1' inin memur, % 3.8' inin öğretmen, % 33.6' sinin diğer, % 45.5' inin ev hanımı oldukları görülmektedir.

9–12 arası ÖSS'de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adaylarının annelerinin % 4.9' u "işçi", % 3.5' inin memur, % 4.2' sinin öğretmen, % 34.7' sinin diğer, % 48.8' inin ev hanımı oldukları görülmektedir.

13–16 arası ÖSS’de lisans programlarını tercih etmiş öğretmen adaylarının annelerinin % 2.8 i “işçi”, % 4.2’ sinin memur, % 4.9’ unun öğretmen, % 34.0’ ünün diğer, % 46.5’ inin ev hanımı oldukları görülmektedir.

Tablo 7. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü ve öğrenim gördükleri anabilim dalına göre dağılımı

Lise Türü		Sınıf Öğretmenliği	Okul Öncesi Öğretmenliği	Fen Bilgisi Öğretmenliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Toplam
Genel Lise	f	217	78	94	75	464
	%	39.4%	24.7%	35.9%	65.2%	37.3%
Süper Lise	f	175	67	84	15	341
	%	31.8%	21.2%	32.1%	13.0%	27.4%
Anadolu Lisesi	f	142	73	64	16	295
	%	25.8%	23.1%	24.4%	13.9%	23.7%
Öğretmen Lisesi	f	8	20	16	9	53
	%	1.5%	6.3%	6.1%	7.8%	4.3%
Fen Lisesi	f	3	2	0	0	5
	%	.5%	.6%	.0%	.0%	.4%
Diğer	f	3	20	0	0	23
	%	.5%	6.3%	.0%	.0%	1.8%
Açıköğretim Lisesi	f	1	0	0	0	1
	%	.2%	.0%	.0%	.0%	.1%
Özel Lise	f	1	0	2	0	3
	%	.2%	.0%	.8%	.0%	.2%
Kız Meslek Lisesi	f	0	55	1	0	56
	%	.0%	17.4%	.4%	.0%	4.5%
Kolej	f	1	0	0	0	1
	%	.2%	.0%	.0%	.0%	.1%
Anadolu Öğretmen Lisesi	f	0	0	1	0	1
	%	.0%	.0%	.4%	.0%	.1%
Anadolu Meslek Lisesi	f	0	1	0	0	1
	%	.0%	.3%	.0%	.0%	.1%
Toplam	f	551	316	262	115	1244
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 7’de görüldüğü üzere, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 39.4’ ünün genel lise, % 31.8’ inin süper lise, % 25.8’ inin anadolu lisesi, %1.5’ inin öğretmen lisesinden mezun oldukları görülmektedir.

Okul Öncesi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 24.7’ sinin genel lise, % 21.2’ inin süper lise, % 23.1’ inin anadolu lisesi. % 6.3’ ünün öğretmen lisesinden mezun oldukları görülmektedir.

Fen Bilgisi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 35.9’ unun genel lise, % 32.1’ inin süper lise, % 24.4’ ünün anadolu lisesi, % 6.1’ inin öğretmen lisesinden mezun oldukları görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 65.2’ sinin genel lise, % 13.0’ ünün süper lise, % 13.9’ unun anadolu lisesi, % 7.8’ inin öğretmen lisesinden mezun oldukları görülmektedir.

Tablo 8. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalının seçme nedenleri ve öğrenim gördükleri anabilim dalına göre dağılımı

Tercih Nedenleri		Sınıf Öğretmenliği	Okul Öncesi Öğretmenliği	Fen Bilgisi Öğretmenliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Toplam
Öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı	f	162	100	58	33	353
	%	29.5%	31.6%	22.1%	29.2%	28.4%
Öğretmenlik mesleğinin toplumda saygı görmesinden dolayı	f	7	5	12	2	26
	%	1.3%	1.6%	4.6%	1.8%	2.1%
Ailevi nedenlerden dolayı	f	26	5	10	9	50
	%	4.7%	1.6%	3.8%	8.0%	4.0%
Öğretmenlerin çok para kazanmalarından dolayı	f	2	2	0	0	4
	%	.4%	.6%	.0%	.0%	.3%
Öğretmenlerin tatilinin uzun olmasından dolayı	f	24	20	16	2	62
	%	4.4%	6.3%	6.1%	1.8%	5.0%
İş garantisi olmasından dolayı	f	97	76	26	9	208
	%	17.6%	24.1%	9.9%	8.0%	16.8%
Öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı	f	97	60	38	27	222
	%	17.6%	19.0%	14.5%	23.9%	17.9%
Mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı	f	135	48	102	31	316
	%	24.5%	15.2%	38.9%	27.4%	25.5%
Toplam	f	550	316	262	113	1241
	%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 8’de görüldüğü üzere, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans programlarını tercih etme nedenleri; % 29.5’ inin “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı”, % 17.6’ sının “ iş garantisi olmasından dolayı”, % 17.6’ sının “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, % 24.5’ i “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” olduğu görülmektedir.

Okul Öncesi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans programlarını tercih etme nedenleri; % 31.6’ sını “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı”, % 24.1’ i “ iş garantisi olmasından dolayı”, % 19.0’ unun “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, % 15.2’ sinin “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” anabilim dalını seçme nedenleri olduğu görülmektedir.

Fen Bilgisi öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans programlarını tercih etme nedenleri; % 22.1’ i “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı”, % 14.5 ‘i

“öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, % 38.9’ u “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” anabilim dalını seçme nedenleri olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans programlarını tercih etme nedenleri; % 29.2’ sinin “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı”, % 23.9’unun “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, % 27.4’ü “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” anabilim dalını seçme nedenleri olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Öğretmen adaylarının Sınıf Öğretmenliği’ni ÖSS’de tercih etme oranı % 73.3’ ünün kız ve % 26.7’ sinin erkek; Okul Öncesi Öğretmenliği’ni ÖSS’de tercih etme oranı % 87.7’ sinin kız ve % 12.3’ ünün erkek, Fen Bilgisi Öğretmenliği’ni ÖSS’de tercih etme oranı % 68.3 ünün kız ve % 31.7’ sinin erkek, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği’ni ÖSS’de tercih etme oranı % 53.0 ünün kız ve % 47.0’ sinin erkek öğretmen adaylarından oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösteren araştırma bulguları şunlardır:

“Erkan ve diğ., (2002)” yapmış oldukları araştırmada Okul Öncesi Öğretmenliği, öğretmen adaylarının % 92.7’si kız, % 7.3’ ü erkektir. Kızılcıoğlu (2003), yapmış olduğu araştırmada Sosyal Bilgiler Eğitimi anabilim dalında öğrencilerin % 49’u kız, %51’i erkektir. Ekiz’in (2006), yapmış olduğu araştırmaya katılan bayan öğrenci oranı % 51 iken, bay öğrenci sayısı % 49’ dur. Baykara Pehlivan (2008), Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 468 kız % 77.44; 124’ü erkek % 22.56 olmak üzere toplam 592 öğretmen adayı üzerinde araştırma yapmıştır. “Özsoy ve diğ., (2010)” yapmış oldukları araştırmada, öğretmen adaylarının % 59.5 i kız; % 40.5 i erkeklerden oluşmaktadır. Özel’in (2006), yaptığı araştırmaya % 56 kız, % 44 erkek öğrenci katılmıştır. Eş’in (2010), yapmış olduğu araştırmaya % 34.7 kız, % 65.3 erkek öğrenciler katılmıştır. Övet’in (2006), yapmış olduğu araştırmaya katılan öğrencilerin % 61. 1’i kız, % 38.9 u erkektir. Saban (2003), sınıf öğretmeni adaylarının % 65.1’ i kadın ve %34.9’ı erkek öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Bu sonuçlar göstermektedir ki öğretmenlik mesleğini seçenlerin büyük çoğunluğunu bayan öğretmen adaylarından oluşmaktadır.

Öğretmen adaylarının babalarının meslekleri; işçi, memur, öğretmen, diğer ve emeklidir. Öğretmen adaylarının annelerinin mesleklerinin ise işçi, Memur, öğretmen, diğer, ev hanımı olduğu görülmektedir. Bu sonucu destekleyen araştırma bulgusu şunlardır:

Kızılcıoğlu (2003), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin babalarının % 17.5’ i çiftçi, % 16.5’i işçi, %16.4’ü serbest meslek, işçi emeklisi % 14.3’ ü memur emeklisi % 13.3 ü, % 10.9’u memurdur. Annelerinin % 86.8 gibi oldukça büyük bir çoğunluğu çalışmamaktadır. Baykara Pehlivan (2008) yapmış olduğu araştırmada, öğretmen adaylarının babalarının % 23.31’i memur, % 21.05’i işçi, %18.80 i emekli, % 17.29’ u serbest meslek, % 12.78 i öğretmendir. Öğretmeni adaylarının annelerinin % 73.68 i ev hanımı, % 12.78 inin. İşçi, % 5.26 sının öğretmen, % 4.51’ inin memur olduğunu saptamıştır. “Erkan ve diğ., (2002)”, Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin annelerinin % 12.9 u çalışıyor. % 83.8 i çalışmıyordur. Babalarının ise % 63.8 i çalışıyor, % 29. 3’ü çalışmıyordur. Övet’e göre (2006), öğrencilerin annelerinin % 81.7’si ev hanımı. % 5.7’si emekli. % 5.3’ ü öğretmen. % 3.4’ ü memur, % 2.3’ü esnaf veya işçi, % 0.4’ü serbest meslek sahibidir. Baba meslekleri ise, % 29’ u emekli, %10.7’ si serbest meslek sahibi, %11.8’ i öğretmen, %17.2’ si memur, %21’ i esnaf veya işçidir. Küçükkömürler’e göre (2000), öğrencilerin annelerinin % 82.0’ ı çalışmamaktadır; babalarının ise % 41’i emekli, % 14’ü kamu görevlisi, % 12’si işçi, % 11’i esnaf, % 8’i çiftçidir. Yukarıdaki bulgular ışığında öğretmen adaylarının annelerinin çalışmadıkları sonucuna varılabilir. Öğretmen adaylarının babalarının ise farklı meslek gruplarından oldukları ve büyük çoğunluğunun çalıştıkları görülmektedir. Dikkat çekici tarafı baba mesleğinin öğretmen olanların sayısının az olmasıdır.

Öğretmen adaylarını ilçe, il merkezi, büyükşehir, köy, kasaba/belde de yaşamaktadırlar. Kızılcıoğlu (2003), ilçe, il merkezi ve büyük şehir yerleşim birimlerinde günümüzde ikamet eden ailelerin oranının % 75.2 olduğunu ifade etmektedir. Günümüzde kırsal yerleşmelerde ikamet eden ailelerinin oranı sadece % 24.8’dir. Ekize göre (2006), öğretmen adaylarının; % 34.6’ si ilçede; % 33.8’ i şehirde; % 13.7’ si büyük şehirde , % 11.8’ i köyde, % 6.1’ i kasabada yaşamaktadır. Bu sonuçlar göstermektedir

ki öğretmen adayları sırasıyla en fazla ilçe, il, büyükşehir, köy, kasaba'da yaşamaktadırlar. "Köksalan ve diğ. (2010)", sınıf öğretmenliği öğrencilerinin yaşamlarının büyük çoğunluğunun geçirdikleri yerleşim birimleri göz önünde bulundurulduğunda; öğrenci ailelerinin % 11,5'inin köylerde, %19,2'sinin ilçe merkezinde, %67,9'unun il merkezinde ve %1,3'ünün diğer bölgelerde ikamet etmektedirler.

Okul Öncesi Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni Fen Bilgisi Öğretmeni, Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türü; genel lise, süper lise, anadolu lisesi, kız meslek lisesi ve öğretmen lisesidir. Bu bulguyla ilgili benzer sonuçlar şunlardır:

Kızılçaoğlu (2003), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin % 82.5'i, genel lise, anadolu öğretmen lisesi % 8, anadolu lisesi % 6.3 meslek lisesi % 0.8'dir. Ekiz (2006), öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türleri sırasıyla % 62.7 si genel lise, % 15.6' sı süper lise, % 3.5' i anadolu öğretmen lisesi. % 15.5' i anadolu lisesi olduğunu belirlemiştir. "Özsoy ve diğ., (2010)", öğretmen adaylarının lise türlerinin % 41.6' sı genel lise, % 22.6' sı anadolu lisesi, % 21.3' ü yabancı dil ağırlıklı lise, % 10.8' i anadolu öğretmen lise olduğunu ifade etmiştir. "Erkan ve diğ., (2002)", Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerin mezun oldukları lise türlerinin, % 51' lise, % 28.4' ü kız meslek/ Ticaret, % 13.4' ü süper/fen/anadolu lisedir. Övet (2006), araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim durumları % 29.8' i Anadolu Lisesi mezundur. Anadolu öğretmen lisesi ya da öğretmen liseleri eğitim fakültesinin en önemli öğrenci kaynağıdır. Kocabaş (2000), sınıf öğretmeni adaylarının % 72.82' si genel lise, % 7.28' i Anadolu öğretmen lisesi, % 5.58'i Anadolu lisesidir. "Köksalan ve diğ. (2010)" sınıf öğretmenliği öğrencilerinin % 71,2'sinin "Genel lise", % 18,9' unun "Anadolu Öğretmen Lisesi" ve % 9,9'unun da "Yabancı dil ağırlıklı program uygulayan liselerden" mezundur. Bu sonuçlar gösteriyor ki bu liselerin eğitim fakültelerine gönderdiği öğrenci sayıları istenen düzeyde değildir.

Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 30.2 si 1-4 arası, % 24.2 si 5-8 arası, % 20.0 si 9-12 arası ÖSS'de anabilim dallarını seçmişlerdir. Okul Öncesi Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 44.8 si 1-4 arası, % 23.5 i 5-8 arası, % 12.7 si 9-12 arası ÖSS'de anabilim dallarını seçmişlerdir. Fen Bilgisi Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 31.3 ü 1-4 arası. % 24.8 i 5-8 arası, % 18.7 si 9-12 arası ÖSS'de anabilim dallarını seçmişlerdir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 26.3 ü 1-4 arası. % 28.9 u 5-8 arası, % 20.2 si 9-12 arası ÖSS'de anabilim dallarını seçmişlerdir. Bu sonuçla ilgili benzerlik taşıyan araştırma bulguları şunlardır:

Kızılçaoğlu (2003), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin % 39'u Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'ni 1.-5' inci tercih arasında. % 37.6'sı 6- 10'uncu tercih arasında, % 14.7'si 11-15'inci tercih arasında, % 8.7'si 16-20'inci tercih arasında seçtiklerini belirtmektedirler. "Erkan ve diğ., (2002)", Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencilerinin % 47.6 si 1-4 arası. % 26.3 ü. 5-8 arası 9-12 arası % 14.7 si öğrenim gördükleri alanı tercih etmişlerdir. Ok, Önkol (2007), öğretmen adaylarının % 57.7 si 1-4 arası, % 24.7 si 5-8 arası, % 9.4 9-12 arası öğrenim gördükleri alanları seçmişlerdir. Özel (2006), yapmış olduğu araştırmaya katılan öğrencilerin, öğrenim gördükleri üniversiteyi ilk beşte tercih edenlerin % 32' si kız, % 17' si erkektir. Övet (2006), araştırmaya katılan öğrencilerin üniversiteye giriş sınavında (ÖSS) öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümleri tercih sırası incelendiğinde en çok 4'üncü % 9.5, 5'inci % 9.2 ve 6'ıncı % 11.1 sırada tercih etmişlerdir.

Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 42.4' ü 601-1200 arası, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen % 43.5' i 601-1200 arası, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 39.1' i 601-1200 arası, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının % 49.6' sının aileleri 601-1200 Türk lirası aylık gelire sahiptir. Bu sonucu destekleyen araştırma bulguları şunlardır: Baykara Pehlivan (2008), öğretmen adaylarının ailelerinin gelirleri açısından ilk sırayı, % 36 ile 250-500 milyon arasındaki gelir grubuna almıştır. İkinci olarak % 30 ile 501 milyon- 1 milyar, üçüncü olarak % 19 ile 250 milyon ve altı oluşturmuştur. "Köksalan ve diğ. (2010)", sınıf öğretmenliği öğrencilerinin % 12,5'inin aylık aile geliri asgari ücret uygulaması altında olduğu, %37,5 'inin aylık aile geliri asgari ücret ile 1200 TL arasında olduğu, % 34' ünün aylık aile geliri 1201-1800 TL arasında olduğu, %13,1'inin aylık aile geliri 1801-3600 TL arasında olduğu ve % 2,9'unun aile geliri 3601 TL'nin üstündedir.

Öğretmenlik mesleğini toplumun düşük ve orta gelir seviyesine ait öğretmen adayları tarafından tercih edildiğini göstermektedir.

Öğretmen adaylarının; “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı” “iş garantisi olmasından dolayı”, “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” öğrenim gördükleri anabilim dalını seçme nedenleri olarak görülmektedir. Bu sonucu destekleyen araştırma bulguları şunlardır:

“Özsoy ve diğ., (2010)”, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenlerini. % 46.9 u “idealindeki meslek olduğu için seçtim”, % 59.5’i “üniversite sınavında diğer bölümlere puanım yetmediği için seçtim”, % 39.0’u “iş güvencesi olduğu için seçtim” olarak ifade etmişlerdir. “Erkan ve diğ., (2002)”, Okul Öncesi Öğretmenliği öğrencileri, öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini; “öğretmenliği sevmek” % 26.4’ ü; “hazır iş imkanı” % 18.0’ i olarak ifade etmişlerdir. Boz, Boz (2008), kimya ve matematik öğretmen adaylarının öğretmenliği tercih etme nedenlerini incelemişlerdir. Öğretmen adayları “ kimya/matematik öğretmenini sevmek” % 34 ü, “öğretmeyi sevmek” % 32, “kimya/matematigi sevmek”, % 21’ i nedenlerinden dolayı öğretmenlik mesleğini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Gürbüz, Sülün (2004), biyoloji öğrencilerinin Biyoloji Öğretmenliğini tercih nedenlerini; “öğretmenliğimi sevdiğimden dolayı” % 9.5 i; “iş garantisi” % 6.1’i; “ÖSS puanımdan dolayı” % 24’ü olarak ifade etmişlerdir. Kocabaş (2000), öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinin nedenleri, “sınıf öğretmeni olmayı çok istemem”, “ puanımın ancak bu bölüme girmeye elvermesi”, “sosyal güvencesinin olması”dır. Doğan (2003), sınıf öğretmenliği birinci sınıfında öğrenim görenlerin öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri. % 47.8 i “ iş bulma kolaylığı”. “ % 8.2’si “puanının düşük olması”, dördüncü sınıfta öğrenim görenlerin % 38.6’sı “ iş bulma kolaylığı”. % 12.6’sı “puanının düşük olması” dır. Ubuz, Sarı (2008), sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri. “üniversite sınavından beklediğimden düşük puan aldığım için (frekans. 44)”, “çocukları sevdiğim için (frekans. 38)”. “öğretmeyi sevdiğim için (frekans. 24)” olduklarını saptamışlardır. Yıldız ve Erdoğan (2007) göre, öğretmen adaylarının “ Öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri” incelendiğinde, ilk sırada “çocukları seviyorum” ifadesi (%20.6) yer almaktadır. İkinci sırada “ İnsanlara bir şeyler öğretmeyi seviyorum” ifadesi (% 29) yer almaktadır. Üçüncü sırada “Kişiliğime uygun bir meslek” ifadesi (% 25) yer almaktadır. Dördüncü olarak “Öğretmenliği seviyorum” ifadesi (%24) yer almaktadır. Beşinci olarak “Puanım öğretmenliğe yetti” ifadesi (%15) yer almaktadır. Saban (2003), sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri, “Toplumun geleceğine katkı sağlamak istiyoruz (% 69.3)”; “Çocukların öğrenmesi ve okulda başarılı olabilmesi için yardımcı olmak istiyoruz (60.6)”; “Ben çocuklar ile bilgi paylaşmak istiyorum(% 60.6)”; “Öğretmenliğin kutsal bir meslek olduğuna inanıyorum(%58.8)”; “Mezuniyetten sonra öğretmen olarak istihdam sağlanır(56.6)”;“Öğretmenlik, iyi bir iş güvenliği ve düzenli bir gelir sunuyor(% 51.7)”

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlköğretim öğretmen adaylarının profillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- 1) Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının cinsiyet açısından büyük bir kısmı kız öğretmen adaylarından oluşurken; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği’nde öğrenim gören öğretmen adayları cinsiyetleri bakımından birbirine oldukça yakındır.
- 2) Sınıf öğretmenliği. Okul Öncesi Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının ailelerinin aylık 601–1800 Türk lirası aylık gelire sahiptirler.
- 3) Öğretmen adayları ilçe, il merkezi.,büyükşehir, Köy, kasaba/belde de yaşamaktadırlar.
- 4) Sınıf Öğretmenliğini. Okul Öncesi Öğretmenliğini, Fen Bilgisi Öğretmenliğini, Sosyal Bilgiler Öğretmenliğini öğretmen adayları alanlarını ÖSS’de % 54 ve üstü ilk sekiz arasında tercih etmişlerdir.

- 5) Öğretmen adaylarının babaları; işçi, memur, öğretmen, diğer, emeklidir.
- 6) Öğretmen adaylarının anneleri; işçi, Memur, öğretmen, diğer, ev hanımıdır.
- 7) Okul Öncesi Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni. Fen Bilgisi Öğretmeni, Sosyal Bilgiler Öğretmeni adaylarının mezun oldukları lise türü; genel lise, süper lise. anadolu lisesi, kız meslek lisesi ve öğretmen lisesidir.
- 8) Öğretmen adayları; “öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı”, “iş garantisi olmasından dolayı”, “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” öğrenim gördükleri anabilim dalını seçmişlerdir.
- 9) Öğretmen adaylarından; birinci, İkinci, üçüncü, dördüncü sınıflarda öğrenim gören öğrenciler “Öğretmenlik mesleğini sevmemden dolayı” ,“ iş garantisi olmasından dolayı”, “öğretmenlik mesleğinin idealimdeki meslek olmasından dolayı”, “mecburiyetten/ ÖSYM sınav sisteminden dolayı” anabilim dallarını seçmişlerdir.

Bu araştırma sonucunda öğretmen adaylarının profillerinin incelenmesiyle ilgili şu öneriler geliştirilebilir:

- 1) Türkiye’deki diğer Eğitim Fakültelerindeki öğrenim gören ilköğretim bölümü öğrenciler üzerinde demografik özellikler ile ilgili araştırma yapılabilir
- 2) İlköğretim öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri farklı üniversitelerin eğitim fakültesi ilköğretim bölümünde okuyan adaylar üzerinde araştırma yapılabilir.
- 3) İlköğretim öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türleriyle ilgili farklı üniversitelerin eğitim fakültelerinde okuyan adaylar üzerinde araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S.; Ünal, S. (2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş (1.Basım)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Baykara Pehlivan, K. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-Kültürel Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4 (2),151-168.
- Bilen, M. (1999). *Plandan Uygulamaya Öğretim (5.Baskı)*. Ankara. Anı Yayıncılık.
- Boz Y.; Boz, N. (2008). Kimya ve Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmen Olma Nedenleri. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16, (1),137-144.
- Demirel, Ö. (2006). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı (10.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğan, M.C. (2003). *Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Sorunları ve Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Görüşleri*. İstanbul: Burak Yayınları.
- Ekiz, D.(2006). Sınıf Öğretmenliği Mesleğine Yönelen Adayların Profilleri ve Geleceğe Yönelik Beklentilerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1), 131-147.
- Erkan, S.; Tuğrul B.; Üstün, E.; Akman, B.; Şendoğdu, M.; Kargı, E.; Boz, M.; Güler, T. (2002). Okulöncesi Öğretmenliği Öğrencilerine Ait Türkiye Profil Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23,108-116.
- Ergün, M.; Egezer B.; Çevik, İ.; Özdaş, A.(1999). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (1.Baskı)*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Eş, Ü. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerinin İncelenmesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde Üniversitesi, Niğde*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde “Program” Geliştirme (19. Baskı)*.Ankara: Meteksan A.Ş.
- Gürbüz, H.; Sülün, A.(2004). Türkiye’de Biyoloji Öğretmenleri ve Biyoloji Öğretmen Adaylarının Nitelikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 161.
- Gök, F.; Okçabol, R. (1998). Öğretim Profil Araştırma Raporu, Eğitim Sen Yayınları.
- Kızılçaoğlu, A. (2003). Necatibey Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Profili. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (10), 87-105.
- Kavcar, C. (1999). Nitelikli öğretmen sorunu. Eğitimde Yansımalar: V, *21.Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu*. Ankara: Tekişik Yayıncılık.

- Kocabaş, A. (2000). Buca Eğitim Fakültesi Örnekleminde Sınıf Öğretmeni Adaylarının Profili. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- Köksalan, B.; İltar İ.; Görmez, E.(2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-Kültürel Özellikleri ve Lisansüstü Eğitim İsteklilikleri Üzerine Bir Çalışma (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ABD Örneği) *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11,Sayı 3, 277-299.
- Küçükahmet, L. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş (6.Basım.)* L. Küçükahmet, (Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükkömürler, S. (2000). Günümüzde Öğretmen Yetiştiren Okulları Tercih Eden Öğrencilerin Özellikleri. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- Ok, A.; Önkol, P. (2007). Öğretmen Yetiştirme Programındaki Öğretmen Adaylarının Profili. *Eğitim ve Bilim*, 32, 143, 13-25
- Oktay, A. (1991).Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 187-193.
- Özsoy, G. ; Sibel Özsoy, S. Özkara Y.; Memiş, A. D. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik mesleğini Tercih Etmelerinde Etili Olan Faktörler: *İlköğretim- Online*, 9(3), 910-921. [Online]:// <http://ilkogretim-online.org.tr/> adresinden 25.02.2012 tarihinde indirilmiştir.
- Özel, A. (2006). Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 317-336.
- Övet, O.(2006). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi*, İstanbul. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Saban, A. (2003). A Turkish profile of prospective elementary school teachers and their views of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 19(8), 829-846.
- Şişman, M. (2008). *Eğitim Bilimlerine Giriş (4 Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ubuz, B.; Sarı, S.(2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2) 24, 113-119.
- Zembat, R. (2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. A.Oktay, (Ed.). (1.Baskı). Ankara. Pegem A Yayıncılık.
- Yıldız, K.; Erdoğan, T.(2007).Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğini Tercih Nedenleri. *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi.